

Nota de premsa
11 de juliol de 2011

La mala administració del 27 de maig i 15 de juny genera vulneració de drets

El Síndic considera que es van veure afectats els drets de reunió i manifestació, els drets d'accés i exercici de representació democràtica, i els drets de tercers.

El síndic, Rafael Ribó, ha lliurat a la presidenta del Parlament l'anàlisi de les actuacions d'ofici iniciades arran dels fets ocorreguts a la plaça de Catalunya i al Parlament de Catalunya el 27 de maig i 15 de juny, respectivament, en què s'exposen les conclusions més rellevants i els suggeriments que se'n desprenen.

Els fets que han motivat l'obertura d'aquestes dues actuacions d'ofici s'emmarquen en un fenomen de protesta i reivindicació col·lectiva de canvis polítics, socials i econòmics protagonitzat per diversos sectors de la societat i que es canalitza, entre d'altres, per mitja de l'exercici de drets polítics com ara el dret de reunió i manifestació reconegut en l'article 21 de la Constitució. D'acord amb la jurisprudència constitucional i amb la interpretació del dret segons el principi *favor libertatis*, cal entendre que en aquests supòsits hi ha un exercici legítim del dret que ha de ser respectat per les administracions públiques, sense renunciar a la protecció de drets i béns de titularitat de tercers.

Els suggeriments que el Síndic ha adreçat a les administracions són:

1. Les administracions, davant l'exercici del dret de manifestació, han d'actuar tenint en compte un curós equilibri i amb criteris de proporcionalitat perquè els seus requeriments no es considerin limitacions abusives d'aquest dret
2. L'Ajuntament ha d'adoptar un paper més actiu per prevenir incidents o degradacions no volgudes de l'espai públic i per procurar la ubicació d'acampades de protesta, en condicions i en emplaçaments idonis per exercir el dret de reunió, i també per preservar l'exercici dels drets que implica l'ús comú general dels carrers i les places per part de la resta de persones. Els espais on s'han desenvolupat les acampades són de titularitat pública i de competència municipal i és l'Ajuntament qui ha de vetllar per garantir que concorren les condicions objectives per fer harmònic l'ús comú general d'aquests espais per part de totes les persones.

Les concentracions espontànies i perllongades en el temps són expressions del dret de reunió que demanen una actitud més proactiva de les administracions afectades, que han d'exercir les competències respectives i adoptar els mitjans pertinents que possibilitin tant l'exercici en llibertat del dret dels manifestants com la protecció de drets i béns de titularitat de tercers.

3. Suggerim que s'analitzin i es millorin els mecanismes de planificació dels dispositius policials i també la seva capacitat per donar una resposta coherent i efectiva davant de mobilitzacions socials. Aquestes respostes hauran de ser diferents en funció de si els manifestants observen els principis de no-violència activa (resistència passiva, desobediència,...) o bé es produeixen expressions i actuacions de violència física (agressions, retencions,...).

4. La Direcció General de la Policia, amb col·laboració amb l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, haurien de revisar la formació específica dels agents seleccionats per formar part de la Brigada Mòbil (BRIMO), i també dels agents de l'Àrea Regional de Recursos Operatius (ARRO). La formació adequada dels agents, tal com exigeixen la normativa i la jurisprudència, és un mecanisme imprescindible que cal incrementar.

5. El Departament d'Interior haurà de valorar amb tota la informació de què disposa si hi ha hagut actuacions incorrectes i un ús desproporcionat de la força física per part de membres del cos de Mossos d'Esquadra. Si és el cas i s'escau, suggerim obrir un expedient disciplinari per evitar la impunitat d'aquestes pràctiques. La policia de la Generalitat- Mossos d'esquadra sempre ha d'ajustar la seva actuació a un ús proporcional de la força física i també la dels mitjans utilitzats per a la protecció, la contenció i la defensa durant la seva intervenció.

6. S'ha de fer efectiva la disposició legal que obliga tots els membres del cos de Mossos d'Esquadra a anar visiblement identificats (Llei 10/1994, d'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra, i el Decret 217/2008, de 4 de novembre, sobre la utilització del número d'identitat professional en determinades peces dels uniformes de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra). Amb relació a aquesta qüestió, el Síndic és coneixedor que s'està elaborant un estudi per determinar els materials amb els quals identificar l'agent sense comprometre'n la seguretat i també per establir les zones on imprimir el número quan els agents requereixen vestir les armilles duet, i suggereix a la Direcció General de Policia que l'estudi arribi a les conclusions oportunes en un termini no superior als tres mesos des de la data d'aquesta actuació d'ofici i que aquestes conclusions s'apliquin sense excepció no més tard de l'1 de gener del 2012.

7. Suggerim que tant el cos dels Mossos d'Esquadra com la Guàrdia Urbana de Barcelona disposin d'un grup de persones formades i capacitades per exercir la mediació com a prevenció i recurs alternatiu a l'ús de la força. La pràctica de la mediació policial i de resolució alternativa de conflictes haurien de formar part de la renovació del model de seguretat que el conseller Felip Puig va oferir al Parlament i poden contribuir a l'equilibri necessari de les

administracions en la seva responsabilitat d'acollir el dret de manifestació i reunió i la protecció de drets i béns de tercers.

8. Suggestim que en un període no superior als sis mesos s'estableixi un protocol per a la coordinació i per al comandament adequat en les operacions conjuntes entre la Guàrdia Urbana de Barcelona i el cos de Mossos d'Esquadra. L'objectiu d'aquest protocol és evitar la descoordinació com a resultat de friccions que posin en perill el desenvolupament de l'operatiu i que portin a un incompliment dels principis de "congruència, oportunitat i proporcionalitat" que recullen els articles 5.2 de la Llei orgànica 2/1986, de 13 de març, de forces i cossos de seguretat, i 11.1.3 b de la Llei 10/1994, d'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra.

9. Compartim amb la Fiscalia i el Departament d'Interior la necessitat d'actuar penalment contra les persones que van participar en les agressions contra càrrecs electes. En conseqüència, suggestim que la policia de Catalunya disposi dels instruments – materials i humans– adequats per identificar les persones violentes que participen a l'empara de mobilitzacions ciutadanes, neutralitzar-les i, en tot cas, evitar que la seva acció quedi en la impunitat.

A tall de darrera reflexió, el Síndic torna a constatar que aquestes dues actuacions d'ofici s'han produït enmig d'expressions de desaprovació d'una part de la societat pel que fa al funcionament del sistema polític. El Síndic de Greuges considera rellevant recordar que el legislador té al seu abast els mecanismes necessaris per promoure reformes que permetin impulsar i observar un perfeccionament i aprofundiment del sistema democràtic i, en aquest sentit, l'anima a assumir aquesta responsabilitat de manera immediata.

Per la seva rellevància, i per la demora que acumula, és especialment sensible la regulació per part del Parlament de Catalunya de la llei electoral catalana. El Síndic ja ha expressat reiteradament en els informes presentats al Parlament la necessitat que totes les administracions públiques i les seves respectives majories de govern incorporin processos de participació ciutadana en la seva acció de governança. Fins i tot, ha recordat la necessitat d'una observança més estricta de la legalitat pel que fa a la pràctica dels drets de participació, a favor de grups socials i polítics.

De la mateixa manera, el Síndic s'ha posicionat demanant la regulació d'una llei que faciliti l'accés a la informació, des del convenciment que el bon funcionament de la democràcia i del sistema institucional requereix l'exercici d'aquest dret.